

Forord

Det er en glæde, hermed at kunne byde velkommen til den 11. udgave af *Jernbanehistorie*. I år bringer vi fire spændende artikler om forskellige aspekter af jernbanens kulturhistorie.

Vi indleder med en litteraturhistorisk tilgang til emnet jernbaner ved professor Martin Zerlang, der sidste år udgav bogen *Danmark set fra en togkupé* (som i øvrigt anmeldes sidst i nærværende tidsskrift). Martin Zerlang giver med et stort overblik et vue over forfatteres opfattelse og brug af jernbanen i digte, romaner og erindringer – fra slutningen af Guldalderen i 1840'erne til efter årtusindskiftet.

Vi prøver også noget nyt, idet vi har valgt at give spalteplass til tre historiestuderendes bud på artikler om spændende jernbanehistoriske emner. De studerende, der har fulgt undervisning hos lektor Niels Wium Olesen ved Århus Universitet, har som led heri opsøgt Danmarks Jernbanemuseums arkiv. Med afsæt i materiale herfra er der undersøgt så forskellige aspekter som ledvogterskernes arbejdsforhold og -kamp, DSB's ageren på kiosk- og restaurationsmarkedet fra 1970'erne og fænomenet Interrail som en ungdomskultur. Den første artikel med støtte fra arkivalier fra

Arbejderbevægelsens Arkiv og Bibliotek, den anden baseret på analyser af reklamemateriale og den sidste baseret på interviews.

Til slut bringer vi som vanligt et lille udvalg af anmeldelser af nyere jernbanelitteratur. Anmelderne har læst bøger om jernbaneuniformer, jernbaneulykker, banens biler, sønderjyske baner og som nævnt jernbanekultur.

Jernbanehistorie har en bred tilgang til det samfundsmæssigt vigtige emne: jernbanen og dens historie. Derfor bringer vi gerne artikler med vidt forskelligt fagligt udgangspunkt – så længe rejsen og jernbanen er i centrum. Tidsskriftet favner både den politiske, sociale, teknologiske, mentale, økonomiske og kulturelle historie – sågar også naturhistorie – ligesom vi ikke kun opfatter det som fortid – men i høj grad også nutid.

Redaktionen vil som altid gerne opfordre forskere og forfattere af jernbanerelaterede emner til at indsende forslag og idéer til artikler i form af korte beskrivelser (abstracts). Vi ønsker, at *Jernbanehistorie* skal være det førende forum for jernbanehistorisk forskning i dets mange afskygninger, så hjælp os ved at skrive artikler.

Redaktøren, januar 2024.